

KOVÁCS KÁLMÁN, DR.

1913. november 1. Kisgyőr – 1991. január 23. Budapest

AZ IGAZSÁGÜGY TERÜLETÉN BETÖLTÖTT POZÍCIÓI

IM	politikai államtitkár	1944. december 23.–1945. november 21.
IM	a miniszter első helyettese	1954. május 6.–1957. november 8.

ÉLETÚTJA

Anyja 1936-ban, édesapja, aki tanító volt, 1942-ben meghalt. 1932-ben tett érettségit Kisújszálláson, a reformátos reálgimnáziumban. Tanulmányait a M. Kir. Tiszta István Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán folytatta francia-német-magyar szakon. Átiratkozott a jogi karra, ahol 1939-ben végzett és jogi doktorátust szerzett. Tanulmányai alatt két-két hónapos külföldi úton járt 1931-ben Linz am Rheinban és 1934-ben Villachban.

1934-től a Turul Szövetség debreceni szervezetének egyik vezetője volt. Részt vett a Márciusi Front debreceni csoportjának munkájában is, szoros kapcsolatban állt a debreceni kommunisták csoportjának tagjaival is, Zöld Sándorral, Kállai Gyulával, Donáth Ferencsel, Losonczy Gézával és Ujhelyi Szilárddal. 1945-ben a Turulban betöltött szerepe miatt sajtótámadást intéztek ellene, de a Szabad Nép egy cikkében megvédték, arra hivatkozva, hogy megbízásból töltött be szerepet a Turulban.

Tényleges katonaként 1939 februárja és 1940. november 20. között a határőrségnél, majd 1942. április 22. és szeptember 15. között szovjet hadműveleti területen szolgált. 1944 októberében ismét behívót kapott, de nem vonult be és bujkált. 1945 őszén tartalékos főhadnagyi rangot kapott.

1933–1934 (más adat szerint 1936) között a Radikális Párt tagja volt, 1936-tól már a Kommunisták Magyarországi Pártjával (KMP) – és az 1943-ban átnevezett formációjával, a Békepárttal – működött együtt. 1945-ös párttagsági könyvében 1936 szerepel párttagságának keltéül, a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) által kiadott tagkönyvében azonban 1944. A Magyar Kommunista Párt (MKP) Központi Vezetőségének (KV) tagjává választották 1945 májusában.

Katonai hivatása mellett 1941-től fogva egy biztosító részvénytársaságnál tisztviselőként dolgozott. 1944 novemberének elején Kisújszállás városi főjegyzője lett. Ezt

követően Debrecenbe ment, ahol az Ideiglenes Nemzetgyűlés nemzetgyűlési képviselőjévé választották. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány Igazságügyminisztériumának politikai államtitkára volt 1945. november 21-ig. December 5-étől Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispáni tisztségét töltötte be. 1946. október 15-től először a Közlekedés és Postaügyi Minisztérium osztályfőnöke, az Elnöki Osztály, később pedig az Elnöki Főosztály vezetője volt. Később vezette még az Igazgatási és Szervezési Főosztályt és a minisztériumi Titkárságot is.

1954-ben Erdei Ferenc igazságügyminiszter javaslatára került az igazságügyi tárcához, annak ellenére, hogy az MDP KV Szervező Bizottságában Farkas Mihály nem értett egyet az előterjesztéssel. Végül a Népköztársaság Elnöki Tanácsa kinevezte őt a miniszter első helyettesévé, az erről szóló döntés eredményét az 1954. május 6-án megjelent *Igazságügyi Közlöny* közölte. 1954–1955 között a Magyar Jogász Szövetség (MJSZ) vezetőségi tagja volt. Az 1957-es év személyi változtatásai következtében felmentették a minisztériumból, ugyanakkor a megtorlások első évét még majdnem teljesen kitöltötte a minisztériumban. Távozását dr. Nezvál Ferenc és Földes László javasolták. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának (MSZMP KB) Tudományos és Kulturális Osztálya már javasolta elmozdítását – egyúttal a Művelődésügyi Minisztérium Színházi Osztálya élére javasolva őt –, amit az MSZMP KB Politikai Bizottsága elfogadott 1957. október 9-én. Végül csak 1957. november 8-án mentették fel, amiről november 21-én számolt be az *Igazságügyi Közlöny*.

1951–1957 között elvégezte a Lenin Intézetet, majd magyar-országi szakos középiskolai tanári oklevelet is szerzett az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Bölcsészettudományi Karának esti tagozatán. 1959. július 15-től az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán tanszékvezető egyetemi tanárként dolgozott, tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia jogtörténeti munkaközösségének is, a Jogtörténeti Értekezések c. szakmai kiadványt szerkesztette. Egyetemi tanárként vonult nyugalomba 1983-ban.

KITÜNTETÉSEI

A Köztársasági Elnök Elismerésének Koszorúja (1946)

Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozat (1947)

Szocialista Hazáért Érdemrend (1967)

Felszabadulási Jubileumi Emlékérem (1970)

Munka Érdemrend arany fokozat (1970, 1973)

Szocialista Magyarországért Érdemrend (1978)

Munka Vörös Zászló érdemrendje (1983)

JOGI VONATKOZÁSÚ FŐBB PUBLIKÁCIÓJA

A magyar állam és jogfejlődése. Válogatott tanulmányok. ELTE, Budapest, 1981.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM

Levéltári források

MNL OL M-KS 276. f. 53. cs. 167. ő. e.

MNL OL M-KS 288. f. 5/45. ő. e.

Hivatalos Közlöny

Magyar Közlöny, 1945/1. sz.

Ágazati közlöny

Igazságügyi Közlöny, 1954/10., 1957/22. sz.

Irodalom

Zinner Tibor: *A kádári megtorlás rendszere*. Hamvas Intézet, Budapest, 2011.

Zinner Tibor: *Megfogyva és megtörve. Évtizedek és tizedelések a jogászvilágban, 1918–1962*. M. Hiv. Közlönykiadó, Budapest, 2005.

Lexikonok

Az 1944. évi december hó 21-re Debrecenbe összegyűlt, majd később Budapestre összehívott Ideiglenes Nemzetgyűlés almanachja. 1944. december 21.–1945. november 29. Főszerk. Vida István. Szerk. Kiss József–Somlyai Magda. Magyar Országgyűlés, Budapest, 1994.

Kovács Kálmán szócikk (História Adatbázis): http://www.tortenelmitar.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=4817&catid=74%3Ak&Itemid=67&lang=hu (A letöltés ideje 2016. február12.)

